

Hjalmar Branting: Tal på första maj 1903

Talare
Hjalmar Branting
Riksdagsman

Datum
1 maj 1903

Plats
Södertälje

Medborgare! När man skådar ut öfver en folkmassa, så betydande som denna, på en plats som dock är relativt bland de mindre af våra industricentra, så föres tanken nödvändigtvis till hvad som i välkomsttalet berörts, nämligen att på samma sätt, som vi nu här ståsamlade, äro i detta ögonblick tusentals arbetare flockade kring de röda fanorna för att fira arbetets första maj, för att understryka berättigade kraf, för att stärka sinakrafter i den förbittrade klasskampen. Det är öfverallt samma känslor, som dallra i dedemonstrerande arbetarnas bröst. Arbetareklassen är en klass, som skapats af de nyaförhållandena, som framskapats af storindustrien och som hålles i band, hålles iförtryck af privatkapitalism. Och det är helt naturligt, att bland alla arbetare samma fråga skall ställa sig fram: Hur skola vi kunna komma upp ur det förtryck, hvar vi hålles? Hur skola väl äfven vi, som bära dagens tunga och hetta få någonting att säga med i laget? Det är samma känsla af förtryck, det är samma längtan efter frigörelse, som frammanat arbetarrörelsen världen rundt, Idealet för framtiden förenar massorna! Den ekonomiska utvecklingen under det senaste århundradet har varit sådan, att den framskapat en storkapitalistklass och en undertryckt arbetareklass. Stora uppfinningar och upptäckter ha gjorts – om en 1800-talets man kunde se våra tidersförhållanden, skulle han bli ytterst förvånad. Nya krafter ha trädt i mänsklighetens tjänst, som en föregående tidsålders människor ej kunnat ana. Sinnrika maskiner utföra nu arbetet många hundra gånger hastigare och säkrare än handkraften förr – ångan och elektriciteten äro mänsklighetens lydiga tjänare. Men dessa stora uppfinningar och upptäckter ha ej verkat lyftande för de träländemassorna, ej lättat lifvet och gjort det ljusst och gladt för dem. Trots den nya kraft, som tillförts mänskligheten genom maskinerna förblir den arbetande, trälände massan ännu i nöd och elände. Det har blifvit så som Viktor Rydberg säger: ”Mänskan själf har blifvit trälars träl...” (Grottesången). Hos dessa trälände massor kommer helt naturligt den frågan fram: Hvarför har ej maskinernas välsignelse kommit oss alla till del? Erfarenheten visar, att den nuvarande ekonomiska utvecklingens resultat är, att millioner hopas på ett fåtal händer, under det massan får svälta. Kapitalisterna

äro de, som äga arbetsmedlen. Den stora massan har blott sinarbetskraft att sälja – och får ej mer tillbaka än sin lilla arbetslön. Följaktligen kan den allt skarpare framträdande klyftan mellan klasserna blott anses som ett följdriktigt resultat af den ekonomiska utvecklingen. Utvecklingen har gynnat ett fåtal och låtit massan vara samma slafvar. Här är ett grundfel i själfva organisationen af samhället. Och där det ondas rotsitter, där skola botemedlen anbringas. Makten skall innehafvas af alla, ej af ettprivilegeradt fåtal. Arbetsmedlen skola återföras till samhället. Det får ej finnas enklyfta, som skiljer de olika samhällsklasserna åt, utan solidaritet, som förenarmänniskorna. Men att vrida till rätta de missförhållanaden som finnas, ett arbete, som berör helasamhällets struktur, är ej ett arbete gjordt på en dag. Det är dock ett arbete för ensådan klass som vår arbetareklass. Då det gäller att höja arbetareklassens ställning, hjälper det ej därmed att den enskilde individen genom sparsamhet och försakelse söker komma till en drägligare ställning - då hjälper blott en klassrörelse, som tar alla med sig och höjer medelnivån. Hela klassen måste lyftas samtidigt för att förändringen skall bli effektiv. När så är, gäller det för arbetarne att känna sin solidaritet och betydelsen af densamma i klasskampen. Tal. berörde härefter fackföreningarnas betydelse, deras mål och medel. Han framhöll huru som en hastigt skeende omstörtning af det nu bestående samhället ej skulle kunna blifva bestående därför, att arbetarna ännu ej blifvit tillräckligt mogna för att sköta den makt, som då skulle läggas i deras händer, utan att utvecklingen måste gå evolutionärt och ej på revoltens väg. Arbetarna måste fostras fackligt, kooperativt och politiskt. Öfvergången från nutida samhälle till det socialistiska skulle, sedan det första storamedlet, allmän rösträtt, ernåtts, gå alldeles omärkligt därigenom att samhället plocksvitt [= successivt] vuxit in de nya sociala formerna och tankarna. Och vi böra ej ett ögonblick uppge hoppet och aldrig ett ögonblick glömma det stora målet, den socialistiska idealstaten. För denna idealstat är det som de storamassorna af arbetare i alla land i dag demonstrera. Låtom oss därför samla oss i den glada framtidsförhoppningen, att ej mångas olhvarf skola förgå innan vi äro ett fritt folk, medborgare i eget fädernesland. Låt oss utbringa ett lefve för den lyckliga tid, som arbetareklassen skall veta att tillkämpa sig. Ett lefve för vår kamp, ett lefve för vår seger!

Taggar

1 maj, 1900-tal, 1903, Första maj, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/hjalmar-branting-tal-pa-forsta-maj-1903>